

Enflasyon Düzeltmesi Hakkında

1. Enflasyon düzeltmesi uygulaması başlamıştır

Vergi Usul Kanunun Mükerrer 298 inci maddesi uyarınca bilanço usulünde defter tutan mükelleflerce mali tablolarda yer alan **parasal olmayan kıymetler** (örneğin arsa, bina, stoklar, ödenmiş sermaye vd.) enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır. Enflasyon düzeltmesi şirket kayıtlarında yer alan Türk Lirası cinsinden değerlerinin, mali tablonun ait olduğu tarihteki değerine yükseltilmesidir. Düzeltme, parasal olmayan kıymetlerin **enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarlarının** düzeltme katsayıları ile çarpılması suretiyle gerçekleştirilecektir.

2. 2023 Bilançosu düzeltilirken aşağıdaki adımlar sırasıyla izlenecektir.

- Kesin mizan çıkacak,
- Bu mizan üzerinden, 2023 vergileri hesaplanacak ve dönem net karı ortaya çıkacak,
- Aynı mizan üzerinden parasal olmayan kıymetler tespit edilecek,
- Tespit edilmiş parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarları (düzeltmeye esas tutarları) bulunacak, tespit edilmiş parasal olmayan kıymetlerin düzeltmeye esas tarihleri (örneğin sabit kıymetler için deftere kayıt tarihi, nakden ödenen sermaye için ödenme tarihi) ve düzeltme/taşıma katsayıları belirlenecektir.
- Düzeltme katsayıları bulunup, düzeltmeye esas tutarlarla çarpılacak,
- Enflasyon fark hesapları ortaya çıkacak,
- Enflasyon düzeltme hesabında yer alan bakiye, nihai geçmiş yıl karı veya zararı hesabına atılacak,
- Kapanış kayıtları yapılacak,
- Parasal olmayan kıymetlerin, düzeltilmiş değerleri 01.01.2024 e açılış kaydı yapılacaktır.

3. Enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarlar

Aşağıdaki parasal olmayan kıymetlerin maliyet bedellerine ilave edilmiş kur farkı ve vade farkı ile kredi faiz giderleri gibi finansman giderlerinin bir kısmı (**reel olmayan finansman maliyeti**) ilgili kıymetin maliyet bedelinden düşülecek, daha sonra düzeltme yapılacaktır. **Bu nedenle ekteki tablolar hazırlanırken aşağıdaki iktisadi kıymetlerin maliyetine intikal ettirilmiş finansman giderleri tespit edilmelidir.**

- Stoklar,
- Maddi Duran Varlıklar,
- Mali Duran Varlıklar,
- Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar.

31.12.2023 tarihi itibarıyla ayrılmış ve sermayeye ilave edilmiş olan yeniden değerlendirme değer artışı fonu gibi fonların sermayeye ilavesi nedeniyle oluşan sermaye artışları enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacaktır.

213 sayılı Kanunun geçici 31 inci maddesi, geçici 32 nci maddesi ve/veya mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlemeye tabi tutulmuş iktisadi kıymetler için, en son yapılan yeniden değerlendirme sonrası değerler.

4. Düzeltme katsayısının belirlenmesinde esas alınacak tarihler

Düzeltme katsayısının belirlenmesinde;

- VUK'un mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasına göre enflasyon düzeltmesine tabi tutulan en son bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetler için, düzeltmeye esas tarih olarak 31.12.2004 tarihi (özel hesap dönemine sahip mükelleflerde 2004 takvim yılında başlayan hesap döneminin son günü),
- VUK'un **geçici 31 inci maddesi, geçici 32 nci maddesi ve/veya mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası** kapsamında yeniden değerlemeye tabi tutulmuş iktisadi kıymetler için düzeltmeye esas tarih olarak; geçici 32 ve mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlendirme yapılmamış ancak geçici 31 inci madde kapsamında yeniden değerlendirme yapılmış olanlarda yeniden değerlendirme yapılabilmesi için esas alınan aktifte kayıtlı olma şartının arandığı tarihten önceki ayın son günü, geçici 32 ve/veya mükerrer 298 inci maddenin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlendirme yapılmış olanlarda, yeniden değerlemenin ilgili olduğu dönemin son günü dikkate alınacaktır.
- **Kayıtlara giriş tarihi ay olarak belli edilemeyen** parasal olmayan iktisadi kıymetler için ilgili kıymetin işletme bünyesine girdiği yılın ilk ayının, **kayıtlara giriş tarihi yıl olarak belli edilemeyen** iktisadi kıymetler için ise işletmenin hayata geçtiği yılın ilk ayının (işletmenin 2005 yılından önceki bir tarihte kurulmuş olması halinde 2005 yılının Ocak ayı) düzeltmeye esas tarih olarak dikkate alınacaktır.

5. Stokların düzeltilmesi

Stoklar yukarıda defterlere kayıt tarihi esas alınarak (gerçek yöntem) ya da toplulaştırılmış yöntemler kullanılarak düzeltilebilecektir. Stokların defterlere kayıt tarihlerinin bulunması zorluk teşkil etmektedir. Çünkü tebliğde bu yöntemi kullanacak mükelleflerin mümkün olduğunca inebildikleri kadar alt ayrıma giderek düzeltme işlemini gerçekleştirmeleri öngörülmektedir.

İşletmeler düzeltme işleminde gerçek yöntemi kullanabilecekleri gibi aşağıda belirtilen toplulaştırılmış yöntemlerden herhangi birini kullanmayı da tercih edebileceklerdir.

Toplulaştırılmış yöntemleri seçenler mümkün olduğunca inebildikleri her bir alt ayı itibarıyla aşağıdaki toplulaştırılmış yöntemlerden herhangi birini kullanmakta serbesttirler.

Basit ortalama yöntemi ile ilgili Excel tablosu ektedir (Ek: 5). Bununla birlikte stok devir hızı düşük olan firmalar için stok devir hızı yöntemi veya stokların muhasebeye kayıt tarihi (gerçek yöntem) uygulanması önerilir.

-Basit Ortalama Yöntem

-Stok Devir Hızı Yöntemi

Toplulaştırılmış yöntemlerin tercih edilmesi halinde mükellefler stokların düzeltmeye esas tutarlarını, düzeltmede esas alınacak tarihlere bağlı kalmaksızın, dönem ortalama düzeltme katsayısı ile veya stok devir hızına göre bulunan düzeltme katsayısı ile çarpmak suretiyle düzeltme işlemini gerçekleştireceklerdir.

Basit Ortalama Yönteminde düzeltme katsayısı, mali tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, bu endeks ile bir önceki geçici vergi döneminin sonundaki fiyat endeksi toplamının ikiye bölünmesi sonucu bulunan endekse bölünmesiyle elde edilen katsayı olarak hesaplanır ve düzeltmeye esas tutar olarak 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan stoklara ait değerler esas alınır.

Dönem Ortalama Düzeltme Katsayısı aşağıdaki formülle hesaplanacaktır:

$$\text{Dönem Ortalama Düzeltme Katsayısı} = \frac{\text{Mali tablonun ait olduğu aya ait Yİ-ÜFE}}{(\text{Mali tablonun ait olduğu aya ait Yİ-ÜFE} + \text{Mali tablo günü itibarıyla bir önceki geçici vergi döneminin sonundaki}^3 \text{ Yİ-ÜFE}) / 2}$$

Stok devir hızı yönteminde mükellefler; öncelikle stok devir hızını, sonrasında ortalama stokta kalma süresini hesaplayacaklar ve nihayetinde de 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda görünen stokların hangi aydan kaldığını bulacaklardır. Stokların hangi aydan kaldığı bulunduktan sonra yapılması gereken, düzeltmeye esas tarih itibarıyla düzeltme katsayısını bulmak ve bu katsayıyla 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda görünen stoklara ait tutarı çarpmaktır.

Stok Devir Hızı: Dönem içinde satılan toplam mal maliyeti / (Dönem başı stok tutarı + Dönem sonu stok tutarı) / 2

6. Birikmiş Amortismanların düzeltilmesi

Amortisman tabi iktisadi kıymetler için ayrılmış olan birikmiş amortismanlar enflasyon düzeltilmesine tabi tutulacaktır.

2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesinde, birikmiş amortismanlar, ait oldukları kıymetin bilanço tarihindeki değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı dikkate alınarak düzeltilecektir.

Örneğin; düzeltmeye esas değeri 1.000.000 TL ve birikmiş amortismanı 600.000 TL olan bir iktisadi kıymetin 2,45 düzeltme katsayısı ile düzeltilmesi sonucu değeri (1.000.000x2,45=) 2.450.000 TL, bu durumda iktisadi kıymetin değerinde ortaya çıkan artış oranı da, (2.450.000-1.000.000)/1.000.000=) %145 olacaktır. Amortisman tutarı bu oran dikkate alınarak düzeltilecek ve düzeltilmiş tutar (600.000+600.000x%145=) 1.470.000 TL olarak hesaplanacaktır.

Amortisman tabi olup faydalı ömür süresini tamamlayan iktisadi kıymetlerin (işletme kayıtlarında iz bedeliyle takip edilmeye devam edilen amortisman tabi iktisadi kıymetler hariç) ve birikmiş amortismanlarının enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması zorunludur. Ancak bu durumda, faydalı ömrü sona ermiş amortisman tabi iktisadi kıymetlerin enflasyon düzeltilmesi sonrasında bulunan değerleri üzerinden, daha önceki yıllarda ayrılmamış amortismanlara ilişkin olarak amortisman ayrılması söz konusu olmayacaktır.

Amortisman tabi olup faydalı ömür süresini tamamlayan ve amortisman yoluyla değeri tamamen yok edilmiş iktisadi kıymetlerin (işletme kayıtlarında iz bedeliyle takip edilmeye devam edilen amortisman tabi iktisadi kıymetler dahil) ve birikmiş amortismanlarının enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması ihtiyaridir.

7. Finansal kiralamaya konu iktisadi kıymetlerde enflasyon düzeltmesi

Finansal kiralama işlemlerinde, kiraya verilen iktisadi kıymetler, kiracılar tarafından enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır.

8. Yedek akçeler için enflasyon düzeltmesi

TTK gereği ayrılmış yedek akçeler, parasal olmayan kıymetlerden olup enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaklardır.

2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesi sırasında sermaye yedekleri arasında yer alan yeniden değerlendirme artış fonu gibi fonlar sıfırlanacak; **hisse senedi ihraç primleri, hisse senedi iptal kârları ile kâr yedekleri ve özel fonlar (sabit kıymet yenileme fonu gibi parasal olmayan kıymet olarak kabul edilen fonlar) ise düzeltmeye tabi tutulacaktır.**

Düzeltilmiş 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan **(vergisi ödenmiş kazanç üzerinden ayrılmış)** kâr yedeklerinin ve bunların düzeltilmesi sonucunda meydana gelen enflasyon düzeltme farklarının sermayeye ilave edilebilmesi mümkündür.

9. Basitleştirilmiş Uygulama Örneği

VUK Mükerrer 298 ve 555 no.lu VUK Tebliği uyarınca **ilk önce 2023 hesap dönemine ilişkin bilançonun enflasyon düzeltmesine tabi tutulması gerekmektedir.** (Kendilerine özel hesap dönemi tayin edilen mükellefler, 2024 yılında biten özel hesap dönemi sonu itibarıyla çıkarılacak bilançoğu düzeltereklerdir.)

Koşulların varlığına bağlı olarak 2024 ve 2025 yıllarında geçici vergi dönemleri dâhil enflasyon düzeltmesi uygulanacaktır.

VUK hükümlerine göre enflasyon düzeltmesi sadece bilançolarda yer alan kalemlere uygulanacaktır. Gelir tablosu dâhil diğer mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi değildir.

31.12.2023 tarihli bilanço basitçe aşağıdaki gibi düzeltilcektir.

2013 Düzeltme Öncesi Bilanço			
Aktif		Pasif	
Banka	500.000,00	Satıcılar	250.000,00
Alicılar	200.000,00	Ödenmiş Sermaye	1.500.000,00
Stoklar	300.000,00	Geçmiş yıl karı	450.000,00
Arsa	1.000.000,00	Geçmiş yıl zararı	(800.000,00)
2023 Dönem Karı		600.000,00	
2.000.000,00		2.000.000,00	

Düzeltmeye esas tarihlerin aşağıdaki gibi olduğu varsayılmıştır:

- Banka, Alicılar ve satıcılar hesapları **parasal kalem olduğundan düzeltilmeyecektir.**
- Stoklar, **parasal olmayan** kalemdir düzeltmeye tabidir. Ekim 2023 ayında kayıtlara alınmıştır.

- Arsa, **parasal olmayan** kalemdir düzeltmeye tabidir. Ocak 2007 ayında kayıtlara alınmıştır.
- Sermaye, **parasal olmayan** kalemdir düzeltmeye tabidir. Haziran 2005 yılında nakden ödenmiştir.

Bu örnekteki düzeltmede kullanılacak TÜİK tarafından açıklanan Üretici Fiyatları Genel Endeksleri şöyledir:

Aralık 2023	2.915,02
Ocak 2007	135,09
Ekim 2023	2.803,29
Haziran 2005	119,64

Bu endeksler yardımıyla parasal olmayan kalemlere uygulanacak **düzeltilme katsayıları** belirlenecektir.

Düzeltilme katsayısı, mali tabloların ait olduğu aya ilişkin yurtiçi üretici fiyat endeksinin (mesela Aralık 2023 için 2.915,02), düzeltmeye esas alınan tarihi içeren aya ait yurtiçi üretici fiyat endeksinde (yukarıda örneklenen olayda sermaye için 119,64) bölünmesiyle $(2.915,02/119,64)$ elde edilen katsayıyı ifade etmektedir. **Yukarıdaki formüle göre bulunacak ve düzeltmeye esas olacak katsayının hesabında, kesirli (virgülden sonraki) kısım 5 (beş) hane olarak (altıncı hane dikkate alınarak beşinci hane yuvarlanarak) dikkate alınacaktır.**

Aylar itibarıyla Yİ-ÜFE'de oluşan farklılıklar nedeniyle düzeltme katsayısının birden küçük çıkması hali, ilgili kıymetlerin düzeltme sonrası değerinde düşüklüğe sebep olmakla birlikte bu durum, yukarıdaki formüle göre bulunan değerlerin düzeltme katsayısı olarak dikkate alınmasına engel teşkil etmeyecektir.

2023 bilançosunun aktif kalemleri yukarıdaki verilerle aşağıdaki gibi düzeltilecektir.

Aktifler						
Düzeltilme öncesi	Düzeltilme katsayısı	Düzeltilme sonrası			Düzeltilme Farkı	
Banka	500.000	Parasal Kalem	500.000		0,00	
Alıcılar	200.000	Parasal Kalem	200.000		0,00	
Arsa	1.000.000	X	$(2.915,02/135,09)$ 21,57836	=	21.578.360	20.578.360
Stoklar	300.000	X	$(2.915,02/2.803,29)$ 1,03986	=	311.958	11.958
Aktif toplamı	2.000.000				22.590.318	20.590.318

2023 bilançosunun pasif kalemleri yukarıdaki verilerle aşağıdaki gibi düzeltilecektir.

Pasifler						
Düzeltilme öncesi	Düzeltilme katsayısı		Düzeltilme sonrası		Düzeltilme Farkı	
Satıcılar	250.000		Parasal Kalem		250.000,00	0,00
Ödenmiş Sermaye (1)	1.500.000	X	$2.915,02/119,64$ 24,36493	=	36.547.395	35.047.395
Geçmiş yıl karı (2,3)	450.000		Sıfırlanacak		-450.000	
Geçmiş yıl zararı (2,3)	(800.000)		Sıfırlanacak		800.000	
GEÇMİŞ YIL ZARARI (2,3)	(14.207.077)				(14.207.077)	
2023 Dönem Karı	600.000		Sıfırlanacak		-600.000	
Pasif Toplamı	2.000.000		22.590.318		20.590.318	

Sermaye düzeltmesinden oluşan farklar "Sermaye Düzeltmesi Olumlu/Olumsuz Farklar" hesaplarında (502-503 hesap) fiilen ödenmiş sermayeden ayrı olarak izlenecektir.

2023 hesap dönemi sonuna ait bilanço'ya ilişkin yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar "Geçmiş Yıllar Kârları/Zararları" hesaplarında gösterilecektir.

Kayıtlarda yer alan eski dönemlerden gelen kâr veya zararlar da mukayyet değerleri üzerinden enflasyon düzeltme hesabına kaydedilmek suretiyle bu hesaba aktarılacaktır. Bu şekilde tespit edilen geçmiş yıl kârı vergiye tabi tutulmayacak, geçmiş yıl zararı ise zarar olarak kabul edilmeyecektir.

Düzeltilme sonrasında bilanço'da sadece aşağıdaki öz sermaye kalemleri kalacaktır. Diğerleri (mesela yenden değerlendirme fonları) Geçmiş yıl Kar /Zarar hesabına atılarak kapatılacaktır.

- a) Sermaye,
- b) Sermaye Düzeltmesi Olumlu ve Olumsuz Farkları,
- c) Hisse Senetleri İhraç Primleri,
- ç) Hisse Senedi İptal Kârları,
- d) Yasal Yedekler,
- e) Statü Yedekleri,
- f) Olağanüstü Yedekler,
- g) Özel Fonlar (Sabit Kıymet Yenileme Fonu, 7440 sayılı kanun kapsamında ayrılan emtia karşılıkları vs.)

Yukarıdaki düzeltmelerin muhasebe kaydı şöyle olacaktır.

250.99- Arsalar Enf. Düzeltme Farkı Hs (B) 20.578.360 153.99- Stoklar Enf. Düzeltme Farkı Hs (B) 11.958 698- Enflasyon Düzeltme Hesabı (A) 20.590.318 Aktif hesapların düzeltilmesi
570-Geçmiş Yıl Karı (B) 450.000 590- Dönem Karı (B) 600.000 698- Enflasyon Düzeltme Hesabı (B) 34.797.395 502- Sermaye Düzeltme Olumlu farkları (A) 35.047.395 580- Geçmiş Yıl Zararı 800.000 Pasif hesapların düzeltilmesi
580.99-Geçmiş Yıl Zararı (B) 14.207.077 698- Enflasyon Düzeltme Hesabı (A) 14.207.077 Enflasyon düzeltmesi sonucunun ilgili hesaba virmanı

2023 yılında yukarıdaki şekilde yapılacak enflasyon düzeltmesinin vergiye tabi kar/zarara hiçbir etkisi olmayacaktır.

2024 yılında ise pasifte yer alan parasal olmayan kalemler (örneğin Sermaye) ve aktifte yer alan parasal olmayan kalemler (örneğin geçmiş yıl zararı, stoklar, arsa) geçici vergi dönemleri itibarıyla ÜFE oranı ile endekslenerek, endeksleme öncesi ve endeksleme sonrası arasındaki farklar, gelir tablosuna vergiye tabi gelir/gider olarak intikal ettirilecektir. Örneğin geçmiş yıl zararlarının 2024 yılında düzeltilmesi sonucu oluşacak enflasyon düzeltme farkı (mesela 31.12.2023 düzeltilmiş değer ile 31.03.2024 düzeltilmiş değer farkı) vergiye tabi gelir olarak dikkate alınacaktır. Buna karşılık Sermaye hesabının 2024 yılındaki düzeltilmesi sonucu bulunacak fark gider yazılacaktır.

10. Enflasyon düzeltmesine ilişkin muhasebe kayıtları

Enflasyon düzeltmeleri, ilgili kıymetlere ait fark hesaplarına (mesela 252.99-Binalar Enflasyon Fark Hesabı) ve enflasyon düzeltme hesabına (698- Enflasyon Düzeltme Hesabı) kaydedilecektir.

2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun enflasyon düzeltmesinde, parasal olmayan kalemlerin düzeltilmesinden ortaya çıkan düzeltme farkları ve sıfırlanması gereken özkaynak kalemleri "Enflasyon Düzeltme Hesabı"na aktarılır. "Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın kalanı gelir ya da gider unsuru olarak dikkate alınmayıp "Geçmiş Yıllar Karları Hesabı"na veya "Geçmiş Yıllar Zararları Hesabı"na aktarılarak kapatılacaktır.

Yıllara sair inşaat işi yapan mükellefler ise yıllara sari inşaat işi ile ilgili hesaplarının düzeltilmesi sonucu oluşan farkları 697 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı'na kaydedecek ve bu hesabın bakiyesi 178 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı/ 358 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı'na aktarılacak ve 178/358 Hesapların bakiyesi işin bitiminde sonuç hesaplarına aktarılarak kapatılacaktır.

11. Enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmuş bilançoda yer alan parasal olmayan kalemlerin daha sonra elden çıkarılması durumunda uygulama

Enflasyon düzeltmesine tâbi tutulan parasal olmayan kıymetlerin elden çıkarılması halinde, bunlara ilişkin enflasyon düzeltme farkları maliyet olarak dikkate alınacaktır.

Ancak, düzeltme işlemine tabi tutulmuş olan 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetlerden amortismanla tabi olmayan kıymetlerin (mesela arsalar), düzeltilmiş değerlerinin altında bir bedelle satılması halinde, düzeltme sonrası değerle, düzeltme öncesi değer arasındaki farka isabet eden zarar, gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde dikkate alınmayacaktır.

12. 2024 dönemi açılış değerleri

2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesi sonucu hesaplanan tutarlar, izleyen dönemde enflasyon düzeltmesi yapıp yapılmayacağına bakılmaksızın, **izleyen dönemin başlangıç değerleri olarak dikkate alınacaktır.**

Enflasyon düzeltme şartlarının varlığına bağlı olarak, 1/1/2024 tarihinden sonraki (1/1/2024 tarihinden itibaren başlayan) döneme ait düzeltme işlemleri, enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş 31/12/2023 tarihli bilançoda yer alan düzeltilmiş değerler üzerinden yapılacaktır.

İzleyen hesap döneminde amortismanlar ve itfa payları, düzeltilmiş değerler üzerinden hesaplanmaya başlanacaktır.

13. 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesi sonucu oluşan geçmiş yıllar kârı veya zararı

2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesi sonucu oluşan geçmiş yıllar kârı veya zararı, kaydedildiği Geçmiş Yıllar Kârları/Zararları Hesabının alt hesabında izlenmeye devam edilecek ve sonraki dönemlerde yukarıda yer alan esaslara göre düzeltme işlemine tabi tutulacaktır.

14. 2024 hesap döneminde enflasyon düzeltmesi

Eğer aksi bir düzenleme yapılmazsa **2024 hesap dönemi ve şartların devamına bağlı olarak izleyen dönemlerde** (geçici vergi dönemleri dâhil) enflasyon düzeltmesi işlemlerine devam edilecektir.

2024 ve izleyen yıllarda stokların düzeltilmesinde yukarıda tanımlanan şekilde Basit Ortalama Yöntemi veya aşağıda tanımlanan **Hareketli Ağırlıklı Ortalama Yönteminden** birini kullanabilecektir. 2024 ve sonrasında Stok Devir Hızı yöntemi kullanılmayacaktır.

Hareketli Ağırlıklı Ortalama Yönteminde düzeltme katsayısı; enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmuş dönem başı stokun ilgili dönemin sonuna taşınmış değeri ile dönem içi alış ve giderlerin enflasyon düzeltilmesine tabi tutulmuş değerleri toplamının, dönem başı stok ile dönem içi alış ve giderlerin enflasyon düzeltilmesine esas alınacak tutarlarının toplamına bölünmesi ile hesaplanır. Düzeltmeye esas tutar olarak da dönem sonu stokun enflasyon düzeltilmesine esas alınacak tutarı alınır. Bu hesaplamada amortisman ve reel finansman giderleri, endekslenmeden dikkate alınacaktır.

$$\text{Hareketli Ağırlıklı Ortalama} = \frac{\text{Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Dönem Başı Stokun İlgili Dönemin Sonuna Taşınmış Değeri}}{\text{Dönem Başı Stok}} + \frac{\text{Dönem İçi Alış ve Giderlerin⁴ Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Değerleri}}{\text{Dönem İçi Alış ve Giderler⁵}}$$

Stokların düzeltilmesinde mümkün olduğunca alt ayrıma giderek düzeltme işleminin gerçekleştirilmesi esastır. Ancak, hareketli ağırlıklı ortalama düzeltme katsayısı kullanarak düzeltme işlemini gerçekleştirecek olan mükellefler, diledikleri takdirde **defteri kebir hesabı bazında da anılan düzeltme işlemini gerçekleştirebilirler**. Düzeltme işleminde alt ayırım yerine defteri kebir hesabı bazında düzeltme yapmayı tercih edenler, seçtikleri bu yöntemden 3 yıl boyunca dönemezler. Toplaştırılmış yöntemlerle düzeltmeye tabi tutulan stokların maliyet bedeline intikal ettirilen reel olmayan finansman maliyetlerinin düşülmesi ihtiyaridir.

2024 hesap dönemine ait vergi matrahı, düzeltilmiş bilançoya göre tespit edilecektir. Geçici vergi dönemleri ve hesap dönemi sonu itibarıyla oluşan kâr ya da zarar, “Enflasyon Düzeltme Hesabı”nın bakiyesine göre bulunacaktır.

“Enflasyon Düzeltme Hesabı”nın bakiyesi, “Enflasyon Düzeltmesi Kârları/Zararları” hesapları aracılığıyla “Dönem Kârı veya Zararı Hesabı”na devredilerek kapatılacaktır.

Düzeltilmiş 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan (vergisi ödenmiş kazanç üzerinden ayrılmış) kâr yedeklerinin ve bunların düzeltilmesi sonucunda meydana gelen enflasyon düzeltme farkları sermayeye ilave edilebilecektir. 2024 hesap dönemine ait bilançoların düzeltilmesi sırasında, 2024 hesap dönemi başından itibaren ayrılmış olan yedek akçelerin düzeltmeye esas tarihi olarak, yedek akçe olarak ayrılmış olan tutarın ait olduğu hesap dönemi sonundaki ay dikkate alınacaktır. Buna göre, hesap dönemi takvim yılı olanlarda 01.01.2024 tarihinden sonraki dönemlere ait bilançoların düzeltilmesi sırasında, 2024 yılı içerisinde ayrılan yedek akçelerin düzeltmeye esas tarihi 2023 yılının Aralık ayı olacaktır.

15. Kanunen kabul edilmeyen giderler, istisnalar ve geçmiş yıl malî zararları

01.01.2024 tarihinden itibaren matrahın tespitinde, kanunen kabul edilmeyen giderler, istisnalar ve geçmiş yıl malî zararları enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmuş tutarları ile dikkate alınacaktır.

2024 hesap dönemi başından itibaren verilecek yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannameleri ile geçici vergi beyannamelerinde beyan edilecek vergi matrahları tespit edilirken **2024 ve sonraki hesap dönemlerine ait geçmiş yıl mali zararlarını**, enflasyon düzeltmesi yapma şartlarının varlığına/devamına bağlı olarak, enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş tutarları ile dikkate alacaklardır.

2024 hesap dönemine ilişkin verilecek geçici vergi beyannameleri ile yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannamelerinde beyan edilecek vergi matrahları tespit edilirken;

Bilanço üzerinde düzeltmeye tabi tutulan parasal olmayan kıymetlerden (mesela binek otomobillerin KKEG yazılan amortismanları) kaynaklanan kanunen kabul edilmeyen giderleri düzeltilmiş tutarlarıyla,

Vergiden istisna edilmiş olan kazançlar ise bu kazançların belirlenmesine esas bilançoların düzeltilmesi sonucu oluşan farkları da içerecek şekilde belirlenen tutarlarıyla dikkate alınacak, beyanname üzerinde ayrıca bir düzeltme yapılmayacaktır.

Örneğin, ödenen trafik para cezası, binek otomobillere ilişkin akaryakıt gibi harcamaların gider olarak dikkate alınamayacak kısmı, gider olarak dikkate alınamayacak olan motorlu taşıtlar vergisi ödemeleri gibi harcamalar, enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacak, beyannameye mevcut tutarları üzerinden kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacaktır. Fazladan ayrılmış amortisman tutarları gibi giderler, enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak, beyannameye düzeltilmiş tutarları üzerinden kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacaktır.

Saygılarımızla.

Beta Yeminli Mali Müşavirlik Ltd. Şti.